

การแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อ การคตินอกกรอบ

ลวิศ ลิขณกุล

ล่อ หัวย่อมดีกว่าหัวเดียว เป็นความจริงที่ไม่ต้องพิสูจน์ ยิ่งมีหลายหัวก็จะมีหลายความคิดเพิ่มขึ้น เมื่อเราอยู่ตามลำพังและคิดอยู่คนเดียว แม้จะฉลาดเฉลียวในการคิดสักเพียงใดก็ยังมีข้อจำกัดที่ความเหนียวแน่นของสมองและมุมมองของคนๆ เดียว

การแสวงหาคนต่างๆ มาช่วยคิด เป็นทางหนึ่งซึ่งคนฉลาดจะเลือกใช้ไม่ว่าจะเป็นการคิดในเรื่องข้อแก้ปัญหาคือหรือคิดหาหนทางทำสิ่งต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ยิ่งได้ผู้ซึ่งเป็นนักคิดด้วยแล้ว ยิ่งจะทำให้เกิดความคิดที่เบ่งบานและหลากหลายมากขึ้น

การเลือกผู้ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้

ผู้ซึ่งจะช่วยให้เกิดความคิดใหม่ๆ มีลักษณะแตกต่างกันออกไป ถ้าจะให้ได้ดีความคิดดีๆ มีคุณค่านำมาแลกเปลี่ยนกันควรจะพิจารณาบุคคลผู้มีลักษณะ ดังนี้

1. **มุ่งในทางเจริญ** นักคิดลักษณะนี้จะคิดเพื่อพิจารณาให้เกิดความเจริญงอกงาม ทั้งด้านจิตใจและวัตถุ คิดอย่างแน่วแน่ให้ทุกสิ่งทุกอย่างดีขึ้น ไม่คิดออกนอกกรอบนอกทาง อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียทั้งหลายทั้งปวง
2. **คิดในแง่บวก** นักคิดลักษณะนี้จะมองโลกเป็นสีขาว คิด

ดี ทำดี และพูดดี ทั้งต่อบุคคลผู้รอบข้างและบุคคลทั่วไป ไม่คิดว่าตนเท่านั้นที่ เก่ง และฉลาด แต่เพียงผู้เดียว คนอื่นล้วนแล้วแต่แย้

3. มีความเป็นอิสระ นักคิดลักษณะนี้จะไม่ปล่อยให้บุคคลใดหรืออิทธิพลใดมาครอบงำความคิดให้ต้องเกาะติด หรือยึดเป็นแนวทางให้ต้องคิดอยู่ในกรอบที่มีผู้กำหนดให้ ไม่ว่าจะจะเป็นแนวขวา แนวนำ ต้องไม่มีโซ่ล่ามคอ จึงจะกระโจนตะปบหนูได้

4. จิตใจกว้างขวาง นักคิดลักษณะนี้จะมีโลกทัศน์ที่เปิดกว้าง มีการสนองตอบต่อสิ่งเร้าต่างๆ โดยไม่ปิดกั้นความคิดของตนเอง หรือติดยึดกับความคิดเดิม อย่างไม่รับรู้ หรือเปิดใจให้แก่ความคิดใหม่ๆ เป็นลักษณะของคนที่จิตใจคับแคบ

5. รอบรู้ นักคิดลักษณะนี้จะเป็นผู้มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และมีการเรียนรู้จากหลายทางและหลายวิธี ซึ่งเรามักเรียกว่าเป็นพหุศาสตร์ ผู้ซึ่งคงแก่เรียนอันหมายถึง เอาใจใส่ ขวนขวายในการเรียนรู้ อาจจะรู้ลึก รู้จริงในบางเรื่องแต่ขาดความรู้ก็เป็นได้

6. มีความมุ่งมั่น นักคิดลักษณะนี้จะมีความแน่วแน่ ทุ่มเท ความคิดและการกระทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย แม้จะมีอุปสรรคใดๆ มากก็อดทน ก็จะมานะพยายามฟันฝ่าให้สามารถทำให้เกิดผลตามที่ตั้งใจไว้ได้

7. ไม่ชอบความจำเจ นักคิดลักษณะนี้จะคิดถึง ความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีความเบื่อหน่ายกับสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำซาก จำเจ ไม่ชอบทำงานกิจวัตร แต่สนใจที่จะคิดริเริ่ม หรือมีความคิดสร้างสรรค์ด้วยการแก้ไข ดัดแปลง ต่อเติม หรือ ทำขึ้นใหม่ ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาจากที่เป็นอยู่เดิม

8. ไม่ปิดกั้นความเห็นต่าง นักคิดลักษณะนี้จะรับฟังความคิดเห็นต่างจากที่ตนคิด โดยเปิดรับความคิดเห็นที่หลากหลายนำมาพิจารณาโดยปราศจากอคติ แม้ในที่สุดจะไม่ยอมรับ เพราะมีเหตุผลหักล้างที่ทำให้ไม่เห็นด้วย แต่จะไม่ด่วนสรุปตั้งแต่ต้นว่า ความคิดใดที่ต่างไปจากความคิดของตนถือว่าใช้ไม่ได้

9. สุขภาพจิตดี นักคิดลักษณะนี้จะมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง จิตใจที่เข้มแข็ง ไม่มีโรคภัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ มีความร่าเริง แจ่มใส ไม่เป็นโรคซึมเศร้า หรือโรคเกี่ยวกับจิตประสาท สามารถจะแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นเหตุเป็นผล ด้วยการสื่อสารที่ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง ครบถ้วน

10. มีจริยธรรม นักคิดลักษณะนี้ จะเป็นผู้มีมารยาทในการประชุม พูดในประเด็นไม่พูดนอกเรื่อง พูดด้วยเหตุผล ไม่ใช้อารมณ์พูดโต้แย้งอย่างสุภาพ ไม่หยาบคาย ไม่พูดโจมตี ก้าวร้าว ถากถาง เหน็บแนมผู้อื่น รู้จักเป็นผู้ฟังที่ดี ฟังด้วยความตั้งใจ รับพิจารณาข้อคิดเห็นอย่างสงบ รอบคอบและสมเหตุสมผล เป็นลักษณะที่น่าจะเชิญร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมา

ตามที่กล่าวถึงลักษณะของผู้ซึ่งสมควรจะเชิญเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้างต้น มิใช่ว่าทุกคนจะต้องมีคุณลักษณะครบถ้วนทั้ง 10 ข้อ บางคนอาจจะมีคุณลักษณะเพียงบางข้อ สัก 2-3 ข้อ ก็นับว่าเป็นประโยชน์และมีคุณค่าแก่การเชิญเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

วิธีการแลกเปลี่ยนความรู้

การแลกเปลี่ยนความรู้ อาจจะใช้วิธีการประชุมในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการก็ได้ เพราะเราต้องการได้ความ

คิดเห็นที่มากและหลากหลาย นำมาพิจารณาใช้คิดนอกกรอบให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

การแลกเปลี่ยนความรู้ในลักษณะของการจัดประชุมมี ดังนี้

1. การประชุมใหญ่ เป็นการประชุมบรรดาผู้แทน ซึ่งได้รับเลือก หรือได้รับการแต่งตั้งจากกลุ่มใหญ่ หรือคณะผู้แทนที่ได้รับแต่งตั้ง หรือมอบหมายจากหน่วยงานที่เป็นสาขาจากท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งสังกัดอยู่ในองค์กรเดียวกันและมีประโยชน์ร่วมกัน

2. การประชุมสัมมนา เป็นการประชุม โดยการนำของผู้ชำนาญ หรือผู้รู้ในลักษณะที่แต่ละคนจะเข้ากลุ่มหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่มุ่งจะพิจารณาโดยเฉพาะ โดยการนำเอาประสบการณ์เดิมมาสร้างแนวปฏิบัติใหม่ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาและได้ผลออกมาเป็นข้อเสนอแนะจากการสัมมนา ไม่เข้มงวดหรือข้อสรุปที่จะบังคับใช้

3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมของผู้มีความสนใจ หรือมีปัญหาเหมือนกัน จำนวนไม่ควรมากจนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง มาร่วมคิดปรับปรุงความสามารถในอาชีพหรือวิชาชีพ ด้วยการแลกเปลี่ยนความเข้าใจ ความชำนาญของ แต่ละคน โดยการศึกษาวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ

4. การอภิปรายเป็นคณะ เป็นการประชุมที่มีกลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ 4-5 คน ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อในการประชุมดี มาร่วมอภิปรายต่อหน้าผู้ฟัง ซึ่งผู้ฟังจะมีส่วนร่วมในการที่จะถามปัญหาภายหลังการอภิปราย อันจะเป็นผลให้ผู้ฟังมีความคิดอ่านกว้างขวางจากการที่ได้แย้งกันระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความเชื่อต่างกัน

5. การบรรยายเป็นคณะ เป็นการประชุมซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวนตามหัวข้อย่อย มาร่วมบรรยายภายใต้หัวข้อใหญ่เดียวกัน ตามความเชี่ยวชาญแต่ละหัวข้อย่อย โดยมีผู้ดำเนินการประชุมและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังร่วมซักถามปัญหาด้วย อาจเรียกว่าการประชุมทางวิชาการแบบ Symposium

นอกจากรูปแบบการจัดประชุมที่ได้กล่าวมานี้ ยังมีรูปแบบการประชุมอื่นๆ เช่น การประชุมอภิปรายกึ่งสัมภาษณ์ (Colloquy) การประชุมแบบซินดิเคท (Syndicate) การประชุมระดมความคิด (Brainstorming Conference) ซึ่งจะได้อีกกล่าวต่อไป